

Verslag videovergadering commissies Samenleving en Ruimte van 11 januari 2021

Aanvang 19.34 uur

Plaats digitale omgeving

Deelnemers *de voorzitters: S.J.L. Nienhuis (S), G. van der Rhee (R)*

de leden:

CU-SGP: G. van der Rhee (S), J. Tuinman (S), B.J. van der Linde (R), H. Sellies (R)

CDA: J. Grotenhuis-van der Horst (S), A. Kasteel (S), H.J. Mateman (R) (t/m 22.30 uur), S.J.L. Nienhuis (R)

VVD: G. Hardam-Postma (S), P. Oosterhof (S), A. Jalink (R), B.J. Volkers (R)

GBP: W. Boeve (S), J.W.J. van Ommen S/R), A.J. van Duren (R),

PvdA: E.W. Dijkstra (S), G. Vijge-Koning (S), B. Horst (R),

D66/GL: A. van Dijk-Bruins (S), D.J. Landman-Kok (S en R), G. Kwekkeboom (R, agendapunt 14)

het college: burgemeester J.W. Wiggers, wethouder H.J. Berkhoff, wethouder Y. Çegerek, wethouder W.I. Meijer, gemeentesecretaris B. van Zuthem

commissiegriffier: J. Kok

notulist: H. Geertsma

Afwezig *A.J. Tigchelaar-Mulder, W. de Weerd*

5

1. Opening en mededelingen

Nadat de commissiegriffier appel nominaal heeft gehouden, opent de voorzitter de vergadering. Hij heet iedereen welkom, ook de inwoners van Heerde die via de live stream met de vergadering verbonden zijn. In verband met de noodmaatregelen die het gevolg zijn van het coronavirus is besloten als plaats van de vergadering deze digitale omgeving (Teams-vergadering) aan te wijzen. Het quorum is aanwezig. Mevrouw Tigchelaar en de heer De Weerd hebben zich voor deze vergadering afgemeld. De heer De Weerd wordt vervangen door de heer Van Ommen. Enkele leden van de commissie Ruimte loggen later in, wanneer de agendapunten van die commissie aan de orde zijn. Technische vragen zijn voor de vergadering gesteld en beantwoord; daarvoor hoeft in deze vergadering dus geen plek meer te worden ingeruimd. De voorzitter roept de deelnemers op hun inbreng zo kort en bondig mogelijk te houden.

10

15

2. Melding van insprekers bij agendapunten en vaststelling agenda

Er hebben zich geen insprekers gemeld.

Wat de agenda betreft: mevrouw Landman meent dat de verslagen en de lijsten met aandachtspunten gescheiden zouden worden behandeld, bij de agendapunten van de commissie waar ze bij horen. De commissiegriffier geeft aan dat in het voorjaar van 2020 in het fractievoorzittersoverleg afgesproken dat in een gecombineerde vergadering alle verslagen en aandachtspuntenlijsten vooraan op de agenda worden gezet. Uiteraard kan de vergadering bij de vaststelling van de agenda anders beslissen. Eventueel kan de gemaakte afspraak nog een keer worden geëvalueerd. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

25

3. Verslagen vergaderingen commissie Ruimte 30 november en commissie Samenleving 1 december 2020

Mevrouw Landman heeft een opmerking over regel 10 op pagina 6 van het verslag van de commissie Ruimte. Daar staat dat de omwonenden een gesprek hebben gehad met de motorsportvereniging. Zo zal het waarschijnlijk gezegd zijn, maar het beantwoordt niet aan de werkelijkheid. De omwonenden hebben alleen een gesprek gehad met een vertegenwoordiger van de gemeente. De voorzitter stelt vast dat de tekst van het verslag niet wordt bestreden en dat de opmerking van mevrouw Landman wordt genoteerd. Beide verslagen worden ongewijzigd vastgesteld.

35

4. Lijst met aandachtspunten, toezeggingenlijst en bestuursagenda

4.1. Lijst met aandachtspunten commissie Samenleving

- Mevrouw Landman is blij met de aanpassingen, maar constateert dat sommige aandachtspunten niet zijn aangepast. Ze hoopt dat die binnenkort worden uitgezet en dat er dan een antwoord op komt. De voorzitter stelt voor dat mevrouw Landman de punten waarop ze doelt naar de griffie mailt, zodat die ze binnen de organisatie kan uitzetten.

4.2. Lijst met aandachtspunten commissie Ruimte

Geen vragen of opmerkingen.

4.3. Toezeggingenlijst

De heer Tuinman constateert dat een aantal toezeggingen allang van de lijst af kan. Als voorbeeld noemt hij de invulling van de ombuiging op het gebied van cultuur. Daar is bij de behandeling van de perspectiefnota al een besluit over genomen. De heer Tuinman wil graag dat de lijst nog eens kritisch wordt bekeken, omdat ze op deze manier onnodig lang blijft. Mevrouw Vijge had dezelfde opmerking, met hetzelfde voorbeeld.

4.4. Bestuursagenda

Geen vragen of opmerkingen.

4.5. Motieoverzicht

Geen vragen of opmerkingen.

5. Spreekrecht publieke tribune over punten die niet op de agenda staan

Voor dit agendapunt heeft niemand zich aangemeld.

Hamerstuk

6. Aanwijzing lid Regioraad Stedendriehoek

De heer Tuinman bedankt namens zijn fractie de wethouders Meijer en Çegerek voor de rol die zij in de regioraad hebben vervuld als vervangers van respectievelijk de burgemeester en de collega-wethouder. Het extra werk dat met zo'n invalfunctie gemoeid is, wordt vaak onderschat. Mevrouw Landman en mevrouw Grotenhuis sluiten zich namens hun fracties bij deze dankwoorden aan.

Het voorstel gaat zonder bespreking als A-onderwerp naar de raadsvergadering.

Raadsvoorstel Samenleving

7. Doordecentralisatie-overeenkomst Horsthoekschool

De voorzitter deelt mee dat bij de bespreking van dit agendapunt ook mevrouw Jeanette van der Beek (beleidsadviseur sociaal-maatschappelijke verbinding) en de heer Olaf Schuwer (jurist handhaving en algemeen) aanwezig zijn. Waar nodig zullen zij de portefeuillehouder bij de behandeling van dit onderwerp ondersteunen.

De heer Oosterhof wil het voorstel en de overeenkomst op hun merites beoordelen, los van de voorgeschiedenis. Namens zijn fractie maakt hij de volgende opmerkingen: 1. Er ligt een gerechtelijke uitspraak die de gemeente het recht geeft om het gebruik van de locatie aan de Oenerweg te beëindigen. Een besluit om de Horsthoekschool op die locatie te laten voortbestaan is dus een vrijwillige keuze. Er is een andere oplossing voorhanden, die voldoet aan de huisvestingsverordening. Voor de afwegingen met betrekking tot dit voorstel is dat zeer relevant. 2. Er is al geïnvesteerd in ruimte voor de Horsthoekschool in De Heerd. Nu wordt nog eens 600.000 euro gevraagd voor een blijvende plek aan de Oenerweg. Dat is een fors bedrag. Als het gaat om de besteding van middelen, zijn er ook andere instellingen die geld verdienen te krijgen. 3. De gemeente accepteert vrijwillig dat de ruimte die elders voor dit onderwijs is gereserveerd daar niet voor wordt gebruikt. Stichting Proo krijgt een bruidsschat van 600.000 euro mee om op de huidige locatie

verder te kunnen. Zo wordt geprobeerd om in de onderlinge verhoudingen een goed einde te maken aan een conflict dat juridisch eigenlijk al beslecht is. De VVD vindt het lastig om in te schatten of dit voor de gemeente een goede deal is. 4. Uit de beantwoording van een technische vraag blijkt dat een positief besluit over dit voorstel geen rechten meebrengt voor het bijzonder onderwijs op basis van een financiële gelijkstelling. Voor de VVD is dat een belangrijk punt. 5. In artikel 5.4 van de overeenkomst wordt geregeld dat de Horsthoekschool zonder betaling teruggaat naar de gemeente als het gebouw niet meer gebruikt wordt. Het vrijblijvende karakter van dat artikel baart de VVD zorgen. Als deze gebeurtenis zich al na een paar jaar voordoet, is het bedrag van 600.000 euro een heel kostbare investering geweest. Dat risico lijkt volledig voor de gemeente te zijn. 6. De VVD erkent dat langsepende conflicten met maatschappelijke partners ongewenst zijn. Een samenwerking voor belangrijke maatschappelijke opgaven moet in principe niet belemmerd worden door juridische kwesties. De fractie vindt dit voorstel echter erg ingewikkeld. Ze heeft het gevoel dat lusten, lasten en risico's niet evenredig verdeeld zijn over Stichting Proo en de gemeente.

De heer Van Ommen vindt dat er sprake is van een bijna historische avond. Eindelijk ligt er een voorstel om de Horsthoekschool op eigen benen door te laten gaan. GBP maakt zich al jarenlang hard voor die verzelfstandiging en voor een voortbestaan van de school op de huidige locatie. Dit had veel eerder moeten gebeuren. De procedures hebben de gemeente onnodig veel geld gekost. Het leek soms wel een principekwestie die door de gemeente koste wat kost moest worden gewonnen. GBP heeft meerdere keren duidelijk proberen te maken dat de school volledig in haar recht stond. De fractie is in dat standpunt bevestigd door contacten met diverse instanties die er verstand van hebben. Ze heeft dan ook geen wensen of bedenkingen met betrekking tot de voorliggende overeenkomst. GBP staat ook helemaal achter het beschikbaar stellen van het bedrag van 600.000 euro. De fractie is het eens met het dekken van dat bedrag uit de algemene reserve grondbedrijf. Het gaat inderdaad om een groot bedrag, maar zonder deze deal is de gemeente minstens de helft van dat bedrag binnen de kortste keren ook al kwijt. Er moet immers asbest worden gesaneerd en er zullen weer juridische procedures gaan lopen. GBP vindt het terecht dat Stichting Proo volledig verantwoordelijk blijft voor het gebouw. De fractie gaat ervanuit dat de stichting daar geen problemen mee heeft. Een vraag is nog wel hoe het gaat als de overeenkomst na 25 jaar afloopt. Moet er dan opnieuw overleg plaatsvinden? Een andere vraag is of er al een idee is over de invulling van de ruimten in De Heerd die nu niet worden ingevuld. GBP constateert dat de Horsthoekschool een gezonde leerlingenpopulatie heeft en dat de prognose er heel goed uit ziet. De fractie kan zich helemaal inleven in de ouders die in grote meederheid hebben gezegd niet mee te zullen gaan met een verhuizing naar De Heerd. Er is niets mis met De Heerd, maar de Horsthoekschool is een school met een eigen karakter, zeker door haar kleinschaligheid. Daardoor past ze beter op de huidige locatie. GBP is ook blij dat met het aannemen van dit besluit het aanbod van openbaar onderwijs in deze gemeente niet kleiner zal worden. De fractie feliciteert allen die jarenlang keihard hebben gestreden om deze oplossing voor elkaar te krijgen.

De heer Kasteel constateert dat de kwestie al zolang duurt dat de oudste leerlingen al vanaf het begin bij elk schooljaar in onzekerheid hebben verkeerd over de vraag of ze weer op de vertrouwde plek naar school zouden mogen. Aan die onzekerheid komt met dit voorstel een einde, ook voor de ouders, medewerkers en andere betrokkenen. De heer Kasteel complimenteert de wethouder, het ambtelijk apparaat en Stichting Proo met wat nu voorligt en met de inspanningen die daarvoor geleverd zijn. Het CDA vraagt of de verantwoordelijkheden die overgeheveld worden aan Stichting Proo alleen op het gebied van de huisvesting liggen. 600.000 euro is een groot bedrag, maar de gemeente hoeft dan de komende 25 jaar geen cent meer voor deze school uit te geven. Bovendien bestaat het bedrag grotendeels uit kosten voor achterstallig onderhoud en voor de asbestsanering die nog moet plaatsvinden. Het CDA is blij dat dit dossier eindelijk kan worden gesloten. De heer Kasteel wijst er nog op dat bovenaan het raadsvoorstel de data van de commissie- en de raadsvergadering verwisseld zijn.

De heer Van der Rhee memoreert dat de ChristenUnie-SGP altijd heeft gepleit voor gezond openbaar onderwijs. Dit voorstel helpt om het openbaar onderwijs in deze gemeente haar positie te laten behouden. Het is goed om te lezen dat hier overeenstemming over kon

worden bereikt. De fractie neemt wel aan dat de gemeente inkomsten gaat missen, nu de ruimten in De Heerd niet door de Horsthoekschool worden ingevuld. Ze wil graag weten om hoeveel geld het gaat en of dat een probleem is. Verder heeft de ChristenUnie-SGP nog wel wat zorgen over de asbestsanering, waarvoor de verantwoordelijkheid nu bij

5 Stichting Proo en de beheersstichting komt te liggen. Is al bekend wanneer en hoe dat asbestprobleem wordt opgelost? Het moet niet zo zijn dat de gemeente het probleem over de schutting gooit en dat het daar dan heel lang blijft liggen. De fractie leest nergens dat het bedrag van 600.000 euro in zijn geheel moet worden ingezet in de Horsthoekschool. Ze vraagt hoe geborgd is dat Proo dit geld niet voor een deel voor andere schoolgebouwen

10 kan gebruiken. Verder vraagt ze of al bekend is wat Proo van plan is met betrekking tot verhuur van het schoolgebouw. Ten slotte legt de ChristenUnie-SGP de vinger bij de dalende leerlingenaantallen gedurende de laatste drie cursusjaren. De opheffingsnorm ligt voor de Horsthoekschool op 69 leerlingen. Daar zit de school al gevaarlijk dichtbij. De fractie wil graag weten hoeveel leerlingen er op dit moment zijn en wat de verwachting is voor het nieuwe schooljaar. Voor de scholen in Veessen en Vorchten geldt een norm van

15 25 leerlingen. Moet die norm ook niet gaan gelden voor het buitengebied van Heerde om het voortbestaan van de Horsthoekschool in de toekomst te kunnen waarborgen? Mevrouw Van Dijk is blij dat het dossier nu eindelijk kan worden gesloten. Ze feliciteert het college en de strijders voor de Horsthoekschool met dit voorstel. D66/GroenLinks vindt het

20 een mooi voorbeeld van inwonersparticipatie. De intentie om tot een brede school te komen, heeft altijd ruimte gelaten voor het voortbestaan van de Horsthoekschool. Dat concept houdt immers niet in dat alles in één gebouw moet plaatsvinden. D66/GroenLinks heeft bij de eerste plannen voor de bouw van De Heerd al geadviseerd om geld te besparen door het gebouw kleiner te houden en de Horsthoekschool te renoveren. De

25 fractie vond dat de vrijheid van schoolkeuze voor de ouders moest worden gerespecteerd. Voorkomen moest worden dat er sprake zou zijn van jarenlang getrouwtrek en juridische procedures. Het begrip 'voortschrijdend inzicht' bleek echter in het woordenboek van het college niet voor te komen. Gelukkig ligt er nu toch dit voorstel. Het is een fantastisch begin van het nieuwe jaar voor alle partijen.

30 Mevrouw Vijge laat weten dat de PvdA altijd voorstander is geweest van openbaar onderwijs aan de oostzijde en aan de westzijde van Heerde. De fractie had dan ook een duidelijk standpunt over de opheffing van de Parkschool, waarmee het openbaar onderwijs aan de westzijde van Heerde verdween. Ze vraagt zich nog steeds af welke rol Stichting Proo daarin heeft gespeeld en of voldoende pogingen zijn gedaan om die school te

35 behouden. Wat de Horsthoekschool betreft zijn kosten noch moeite gespaard om het dossier tot een oplossing te laten komen. De PvdA is nog steeds voorstander van een verhuizing van deze school naar De Heerd. Het raadsvoorstel dat nu voorligt, roept bij deze fractie een aantal vragen op: 1. Hoe gaat het met het toezicht op de kwaliteit van onderwijs na de doordecentralisatie? 2. Wat gebeurt er als de behoefte aan openbaar

40 onderwijs in Heerde groter wordt en er een aanvraag komt voor een nieuwe school? 3. Waar is de verwachting op gebaseerd dat de Horsthoekschool in de toekomst honderd leerlingen zal tellen? Welke leerlingen moeten dat aantal in stand houden? Hoeveel van hen komen uit de gemeente Heerde en hoeveel uit de gemeente Epe?

45 Wethouder Berkhoff wil graag beginnen met de opmerking dat er mooie beschouwingen zijn gehouden. Met dit voorstel komt inderdaad een einde aan een jarenlange en eindeloze discussie met het bestuur van de Horsthoekschool. De wethouder is blij met het resultaat zoals dat nu voorligt. Deze overeenkomst legt een enorme verantwoordelijkheid bij het bestuur van de school, maar ook bij de ouders. Beide partijen hebben daar vertrouwen in.

50 Dat geldt ook voor de Raad van Toezicht en voor het college zelf. De wethouder vindt dat zowel het bestuur als de ouders een buitengewone moed aan de dag leggen. Volgens hem verdienen de ouders ook een compliment voor hun vasthoudendheid en voor hun opstelling in het overleg met het college. Dat overleg verliep altijd in een sfeer van wederzijds respect. De wethouder kan zich indenken dat sommige fracties tegen het

55 bedrag van 600.000 euro aanhikken en zich afvragen of dit wel een wijs voorstel is, gezien de beschikbaarheid van de lokalen in De Heerd. Het college is tot de conclusie gekomen dat dit een heel goede deal is. Nadat in 2006 het principebesluit was genomen om de

Horsthoekschool naar De Heerd te laten gaan, is er geen cent meer besteed aan onderhoud van het gebouw. Daar komt dan nog de 25 jaar van de voorliggende overeenkomst bij. Over die periode bezien – in totaal dus een kleine 40 jaar – is het bedrag van 600.000 euro een koopje. Overigens is het niet zo dat het college erg warm wordt van deze oplossing: gemeentelijke verordeningen zijn er tenslotte om te worden uitgevoerd. Dit dossier heeft de gemeente de afgelopen 16 jaar echter enorm veel gekost aan ambtelijke capaciteit en juridische procedures. In die zin is het een zegen dat het met dit bedrag kan worden gesloten. Het is ook een zegen dat het bestuur en de ouders met deze deal veel energie krijgen om de school de komende 25 jaar in stand te houden. Er is zeker een risico dat ze daar niet in slagen. Gezien de historie en gezien de energie van de betrokken partijen vindt het college dat risico aanvaardbaar. Dat het schoolgebouw op een gegeven moment terugkomt naar de gemeente ligt niet in de lijn van de verwachtingen. Bij deze overeenkomst gaat het voor de gemeente inderdaad om een vrijwillige keuze. Als ze hier echter niet in mee zou gaan, zou de volgende rechtzaak zich alweer aandienen. Dat zou dan weer een flinke investering van tijd en geld betekenen. De scholen die in De Heerd gehuisvest zijn, zijn blij dat zij gebruik kunnen maken van de ruimten die bestemd waren voor de Horsthoekschool. Er zal met hen worden gesproken over de mogelijkheid van een vergoeding daarvoor. Verder wordt een deel van de ruimten gebruikt door de politie, tegen een marktconforme vergoeding. In verband met de uitvoering van het IHP zal af en toe ook vervangende huisvesting nodig zijn voor de scholen die dan op de schop gaan. Intussen drukt de leegstand in De Heerd sinds de realisatie van het gebouw al op het budget van de gemeente. Door de overeenkomst mer Proo ontstaan inderdaad geen rechten voor scholen voor bijzonder onderwijs, zeker niet als het om huisvesting gaat. De financiële gelijkstelling van de beide soorten onderwijs had destijds te maken met de materiële instandhouding van scholen, toen de gemeente nog het bevoegd gezag van het openbaar onderwijs was. Wat de gemeente voor dat doel uitgaf aan het openbaar onderwijs moest ze ook betalen aan het bijzonder onderwijs. Dat heeft niets te maken met de situatie die zich nu voordoet; die is volstrekt uniek. De wethouder bestrijdt de stelling van GBP dat de Horsthoekschool zonder meer in haar recht stond. Hij wijst erop dat de verordening van de gemeente het juridische kader vormde om de aanvraag van deze school te beoordelen. Met de verwijzing naar De Heerd stond de gemeente dus net zo goed in haar recht. De verantwoordelijkheid voor het hele schoolgebouw ligt de komende 25 jaar bij het schoolbestuur. Het bedrag van 600.000 euro is volgens de overeenkomst (artikel 4.2) uitsluitend bedoeld voor de Horsthoekschool en kan dus niet voor andere scholen worden gebruikt. Zodra de overeenkomst beklonken is, is het schoolbestuur aan zet om de asbestsanering te laten uitvoeren. Gezien de omvang van het probleem zal dat ongetwijfeld met spoed gebeuren. De ouders zijn erg gemotiveerd om alles te doen wat nodig is om het gebouw in stand te houden. Het medegebruik van het gebouw door derden is een zaak van de school. Daarbij is men gebonden aan de bestemming 'maatschappelijk'. In het verleden was er het idee om er kinderopvang of buitenschoolse opvang te realiseren. De opheffingsnorm van de gemeente geldt na het sluiten van de overeenkomst niet meer, omdat het dan geen school van de gemeente meer is. Proo hanteert op dit moment voor plattelandsscholen in het buitengebied een opheffingsnorm van 50 leerlingen. Er is de laatste tijd inderdaad sprake geweest van voortschrijdend inzicht bij het college, ook vanuit de vurige wens om dit langsepende dossier te sluiten. Als de PvdA met dit voorstel instemt, heeft zij openbaar onderwijs aan de westzijde van Heerde, aan de oostzijde (al ligt de Jenaplanschool iets verder ten oosten van de dorpskern) en dan ook nog aan de zuidkant. Wat de rol van Proo betreft: het bestuur heeft altijd de druk van de ouders gevoeld en zich uiteindelijk ook achter hen gesteld. Dat is goed geweest; het bestuur was tenslotte afhankelijk van die ouders als het ging om de leerlingenpopulatie. Het bestuur heeft zich in de gesprekken ook professioneel opgesteld. Integrale kindcentra zijn in opkomst en zo'n centrum is in De Heerd beter te realiseren dan in de locatie aan de Oenerweg. Uiteindelijk zijn alle partijen echter gezamenlijk tot dit construct gekomen. Het toezicht op de kwaliteit van het onderwijs is een zaak van de inspectie. Er worden de komende 25 jaar geen nieuwe aanvragen ingediend; dat is afgegrensd. Op dit moment telt de school 76 leerlingen, van wie er 15 uit Epe komen. In het verslag van deze vergadering zal worden vermeld wat op dit moment precies de

prognoses zijn. Men verwacht wel dat er weer meer leerlingen gaan komen als de school is opgeknapt en het asbest is verwijderd. Verder komt er een aantal woningen op de voormalige locatie van Wendhorst. Het is mogelijk dat daar gezinnen komen met kinderen die naar de Horsthoekschool gaan. In de overeenkomst is vastgelegd dat over 25 jaar
5 gesproken zal worden over de mogelijkheid van een verlenging. Misschien staan er dan inmiddels meer woningen in dat gebied, als gevolg van de structuurvisie. Zover kan op dit moment echter niet vooruit worden gekeken. De school zal moeten voldoen aan de criteria voor huisvesting. Dat is een taak voor het schoolbestuur.

10 *Tweede ronde*

De heer Oosterhof bedankt de wethouder voor het wegnemen van de zorg van zijn fractie dat met dit voorstel rechten zouden ontstaan voor het bijzonder onderwijs. De VVD was vooral bang voor het risico dat de school al op korte termijn terugkomt naar de gemeente. Uit het antwoord van de wethouder bleek echter dat de prognoses daar geen aanleiding
15 voor geven. De fractie beseft dat hier sprake is van een bijzondere situatie. In die situatie ziet ze meer heil in het beslechten van het conflict dan in een voortgaande strijd. Gezien het grote belang van het openbaar onderwijs is een goede samenwerking ook van groot belang.

Mevrouw Van Dijk reageert op wat gezegd is over openbaar onderwijs aan de oostzijde en de westzijde van Heerde. Ze wijst op de vrijheid van schoolkeuze. Mensen gaan vaak bewust in een dorp wonen omdat ze hun kinderen graag naar een kleinschalige school willen sturen. Op de Horsthoekschool zitten dan ook kinderen die uit alle windrichtingen van Heerde komen. Het samen strijden voor die kleinschalige school schept ook een sterke onderlinge band tussen de ouders.

Mevrouw Vijge bedankt de wethouder voor zijn uitvoerige betoog. Het standpunt van de PvdA is duidelijk, maar ook deze fractie vindt dat dit langsepende dossier gesloten moet kunnen worden. Daarom gaat ze mee met dit raadsvoorstel, al is het met enige reserve. De indruk wordt gewekt alsof de situatie erop vooruit zou gaan omdat er nu aan alle kanten van het dorp openbaar onderwijs te vinden is. Die indruk vindt de PvdA niet
30 terecht. De fractie blijft het betreuren dat er geen openbaar onderwijs in De Heerd zal worden gegeven. Verder houdt ze nog wel wat zorgen over het onderhoud op de lange termijn. De wethouder gaf aan dat het niet mogelijk is om ver vooruit te kijken. Dan kan dus ook niet worden voorzien of de ouders over tien of twintig jaar nog net zoveel tijd en energie in het onderhoud willen steken als nu. Dat neemt niet weg dat de PvdA voor de
35 school en voor de ouders blij is dat er een oplossing is gekomen.

Wethouder Berkhoff erkent dat over de gang van zaken in de toekomst geen stellige uitspraken kunnen worden gedaan. Over tien of vijftien jaar zijn er waarschijnlijk ook weer andere ouders dan nu. Het college sluit de ogen dan ook niet voor de risico's. Die zijn in de risicoparagraaf ook benoemd. Zo'n school in het buitengebied is echter een bijzondere plek en daar is een bijzondere vorm van energie aan verbonden, die het vaak lang uithoudt. Die ervaring heeft de wethouder ook opgedaan in een vorige gemeente. De grote betrokkenheid van ouders maakt dat hij de toekomst met vertrouwen tegemoet ziet.

Conclusie: Het voorstel wordt als A-onderwerp geagendeerd voor de raadsvergadering. De voorzitter noemt het bijzonder dat een moeizaam traject van vele jaren straks bij
45 hamerslag kan worden afgesloten.

Advies/bespreken Samenleving

50 **8. Democratische vernieuwing: visie participatie**

De heer Tuinman noemt het visiedocument een goed doorwrocht stuk. Op onderdelen zullen uitvoeringsplannen moeten volgen die te zijner tijd aan de raad zullen worden voorgelegd. De ChristenUnie-SGP kan zich volledig vinden in de negen uitgangspunten. Ook is de fractie het eens met wat gezegd wordt over de afstemming met de
55 rekenkamercommissie over het lopende onderzoekstraject. Ze stemt van harte in met de definitie die in de visie gegeven wordt van inwonersparticipatie: het vergroten van betrokkenheid en zeggenschap van inwoners. Haar ervaring is echter dat inwoners

participatie nogal eens zien als 'gelijk moeten krijgen'. Het gevaar is dan dat de participatie als ondeugdelijk of onder de maat wordt beschouwd als men geen gelijk krijgt. De fractie kent daar uit de praktijk een paar voorbeelden van. Wat haar betreft mag dat in de visie meer aandacht krijgen, om valse verwachtingen bij de inwoners te voorkomen. De ChristenUnie-SGP roept het college op om vanuit deze visie aan de slag te gaan en de raad op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met betrekking tot de inwonersparticipatie. Mevrouw Van Dijk brengt naar voren dat een democratische vernieuwing vraagt om een samenspel tussen raad, college, ambtelijke organisatie en betrokkenen uit de samenleving. Hoe dat samenspel wordt opgezet, is de vraag waar het om moet gaan. D66/GroenLinks constateert dat de nota daar niets over zegt. Daarom ziet deze fractie dit stuk alleen als een visie van de ambtelijke organisatie en het college. Over het vergadermodel van de raad wordt gezegd dat voorlopig een status quo is bereikt. Dat betekent dus dat de dingen voorlopig blijven zoals ze zijn. De werkgroep Democratische Verbinding is echter na een moeizame start on hold gezet, in afwachting van de benoeming van een nieuwe griffier. Die griffier krijgt als taak het begeleiden, adviseren en initiëren van verbetertrajecten op het gebied van bestuurlijke vernieuwing. Hij is trekker van die trajecten en jaagt ze aan. D66/GroenLinks verwacht dan ook dat deze taak op korte termijn wordt opgepakt. In onderdeel B5 staat zijdelings iets over democratisch gedrag. Daarbij wordt verwezen naar randvoorwaarden die zijn ingevuld, zoals het verhogen van commissiegelden en extra uren voor de griffier. De culturele context, zoals een cultuur- en gedragsverandering bij het ambtelijk apparaat en het bestuur, wordt alleen als voorwaarde benoemd. Tegelijk wordt de raad nergens bij betrokken. Dat roept verbazing op. Bij de implementatie van de Omgevingswet wordt een cultuur- en gedragsverandering binnen organisatie, college en raad het meest ingrijpend genoemd. Een visie op democratische vernieuwing zou een cultuurverandering dan ook als urgent moeten benoemen. De beeldvorming bij inwoners rond het vertrek van de burgemeester toont de noodzaak daarvan duidelijk aan. Een democratische vernieuwing vraagt om een andere rol van ambtelijke organisatie, college, raad en ook van betrokkenen uit de samenleving. Gestart zou moeten worden met het definiëren van deze rollen en met een reflectie daarop, zodat ze vorm krijgen in de praktijk. Er moet worden geïnvesteerd in een veilige omgeving waarin ruimte is om te oefenen en fouten te maken. Laat men ook gezamenlijk gaan kijken bij gemeenten in de omgeving. D66/GroenLinks denkt bijvoorbeeld aan de gemeente Raalte. Die heeft als motto: als inwoners iets willen, is de gemeente geen obstakel, maar een luisterend oor; ze helpt mee en kijkt wat mogelijk is. De gemeente Olst-Wijhe werkt met een vereenvoudigd BOB-model. Dat is niet alleen een ding van de raad of van de organisatie, maar een samenspel. Voor het college kan een open en communicatief karakter wel eens belangrijker zijn dan de toebedeelde portefeuille. Van raadsleden wordt gevraagd dat het accent wordt verlegd van inhoudelijke standpunten per fractie naar procesmatige startpunten. Zij moeten eerder het eerste dan het laatste woord willen hebben. Ze moeten er ook op toezien dat er een eerlijke ruimte is om inbreng te leveren. Mevrouw Van Dijk constateert dat de conclusie van de visie – "het lijkt evident dat inwonersparticipatie voor ons het meest urgent is" – slechts de conclusie is van het college en de ambtelijke organisatie. Ze vraagt of die conclusie juist is. Mevrouw Vijge is blij dat er een participatievisie ligt, al vindt ze het jammer dat die alleen gericht is op inwonersparticipatie. De PvdA is zich ervan bewust dat dit stuk alleen nog maar een visie is. Als het om de uitvoering gaat, wordt hoogstens een beetje een richting aangeduid. Uiteindelijk gaat het echter wel om de praktijk. De fractie vraagt zich af of straks ergens concreet staat aangegeven wat er in allerlei situaties moet gebeuren. Worden daar bijvoorbeeld stroomschema's of stappenplannen voor opgesteld? Het lijkt erop dat de werkgroep Democratische Verbinding daar ook nog geen antwoord op heeft kunnen vinden. De PvdA vraagt of die constatering juist is en wat dan verder de rol is van deze werkgroep. Verder vindt de fractie dat in de visie goede uitgangspunten worden geformuleerd, maar dat het stuk veel tekst bevat en moeilijk te lezen is. Mevrouw Vijge noemt als voorbeeld onderdeel D1 (Hoe zien wij inwonersparticipatie?). De lezer raakt daarin verstrikt in de begrippen inwonersparticipatie, burgerparticipatie en overheidsparticipatie en in het verschil tussen participatie en inspraak. Het stuk raakt ook direct de communicatievisie en het zou goed zijn om daar een koppeling mee te maken.

Op die manier kunnen verschillende beleidszaken aan elkaar worden verbonden. Dat maakt het beleid voor iedereen een stuk logischer. In de communicatievisie is afgesproken dat de gemeente streeft naar taalniveau B1. Daar is men bij dit stuk totaal niet in geslaagd. De PvdA zou graag zien dat deze visie in begrijpelijke taal en ook korter en concreter kan worden geschreven. Ook in een visie kan met concrete voorbeelden duidelijk worden gemaakt wat men voor ogen heeft.

Mevrouw Hardam bedankt het college voor de uitgebreide visie. Er zijn veel uitgangspunten geformuleerd. Dat geeft de visie een ingewikkelde en ongestructureerde indruk. De VVD mist in dit stuk een belangrijk item. Bij de inwonersparticipatie is het van wezenlijk belang dat inwoners de ervaring hebben dat de gemeente kan luisteren. Ze moeten zich begrepen en gehoord voelen. Door transparant handelen kan daar een slag in worden gemaakt. Inwoners moeten teruggekoppeld krijgen wat met hun input is gedaan. Een kleinere overheid met minder kaders en regels is van belang, omdat bij participatie de nadruk ligt op gelijkwaardigheid en op gezamenlijkheid in het ontwerpen en uitvoeren.

Inwonersparticipatie betekent een omkering van de vertrouwde bureaucratie en van het vertrouwde sturende gedrag van bestuurders. De ervaring bij projecten als die aan de Sportlaan en de Zwolseweg leert dat inwoners wel inspraak krijgen, maar het gevoel overhouden dat ze niet gehoord worden. Van gelijkwaardigheid van inwoners en overheid is dan geen sprake. In de visie staat dat bij een participatieproces een startdocument moet worden vastgesteld door het bestuursorgaan dat ook de beslissing neemt over de resultaten van dat proces. Dat bestuursorgaan beslist ook aan wie de vragen worden voorgelegd. De VVD vraagt zich af hoe dat past bij een gelijkwaardige relatie tussen inwoners en overheid, waarbij samenwerken en faciliteren in de plaats komen van verordenen en alles bepalen. Misschien heeft elk geval wel een heel eigen aanpak nodig. Betrokkenen moeten daar aan de voorkant hun zegje over doen. De overheid moet zich in beginsel open en constructief opstellen. Daarbij moet ze tegelijk wel duidelijk zijn over wat kan en wat niet kan. Ze moet doen wat ze zegt en zeggen wat ze doet. In de communicatievisie is het belangrijke uitgangspunt vastgelegd dat communicatie met de inwoners moet plaatsvinden vanuit een meer gelijkwaardige relatie. De VVD vindt dat op dat punt in de gemeentelijke organisatie nog een inhaalslag te maken valt. Pas als de basis op orde is, ontstaat een relatie met de inwoners, kan het echte gesprek worden gevoerd en is de ander bereid om samen te werken.

De heer Van Ommen vindt het een goede zaak dat nu raadsbreed wordt gesproken over het stimuleren van de inwonersparticipatie en op een goede vormgeving daarvan. In de werkgroep Democratische Verbinding blijkt dat het erg lastig is om daar grip te krijgen. Dat is jammer. De burgers hebben immers het recht om volledig betrokken te worden bij het reilen en zeilen van de gemeente. Bovendien is er bij hen veel kennis en inzicht te vinden. Daarmee kunnen ze de gemeente en het gemeentebestuur goed ondersteunen. Het feit dat dit onderwerp op alle gemeentelijke niveaus blijkt te spelen, geeft aan hoe belangrijk het is om ter zake te komen. GBP vindt het heel sterk dat de uitgangspunten zijn ondergebracht in drie rubrieken. De fractie denkt dat de uiteenzetting die hier wordt geboden veel duidelijkheid zal verschaffen. Dat geldt vooral voor de tweede rubriek, met de suggestie om per traject te bekijken of een onderwerp zich leent voor participatie. Ook GBP is van mening dat dit niet voor elk onderwerp geldt. Voorkomen moet worden dat de gemeente onnodig veel tijd en geld in participatie steekt omdat ze nu eenmaal vindt dat die participatie er moet zijn. Tegelijk: waar de mogelijkheid van participatie zich voordoet, moet die dubbel en dwars worden benut. In de visie staat dat het bestuursorgaan beslist aan wie de vragen die onder de uitgangspunten zijn geformuleerd, worden voorgelegd. GBP vraagt of de raad daar dan ook nog een rol in krijgt. Wat de vergaderingen betreft wil de fractie graag weten welke rol de participatie speelt in de eerste fase van het BOB-model, de fase van de beeldvorming. Zitten er dan op de tribune afgevaardigden uit de hele gemeente aan wie de commissieleden vragen kunnen stellen en die hun zegje kunnen doen? GBP is erg enthousiast over e-democratie, als die maar op een goede manier wordt ingezet. Iedereen die bijvoorbeeld een pool zou willen invullen, moet dat ook kunnen doen. Het moet dus niet zo zijn dat de gemeente een groep mensen aanwijst die een stem mag uitbrengen, terwijl anderen daar nooit de kans voor krijgen. De fractie kijkt wat vreemd aan tegen het argument dat sommige mensen niet bereikt willen worden. Dat kan

al worden ondervangen door de mensen zelf een site te laten bezoeken en te laten stemmen. Om ook oudere inwoners de gelegenheid te bieden hun stem te laten horen, wordt het houden van inloopavonden genoemd. Misschien is het slim om beide methoden afwisselend in te zetten. De punten 3 en 4 van de visie vallen een beetje uit de toon. Ze gaan over ontwikkelingen die de gemeente niet of nauwelijks zelf in de hand heeft. GBP is dan ook blij dat het college tot dezelfde conclusie is gekomen en die punten laat vervallen. Over de punten 5 en 6 wordt gesteld dat daarop al eerder is ingezet en dat die inzet nu niet meer nodig is. GBP vraagt zich af of dat klopt. Heeft deze gemeente echt zoveel gedaan om een beter imago te krijgen? Hebben recente gebeurtenissen er niet voor gezorgd dat haar imago een nieuwe deuk heeft opgelopen? Een verbetering kan bijvoorbeeld worden bereikt door inwoners meer in contact te laten komen met college- en/of raadsleden. Een aantal jaren geleden kende deze gemeente het fenomeen 'gast van de raad'. GBP ziet weer iets dergelijks voor zich, maar dan grootschaliger en beter toegankelijk voor iedereen. Misschien kan het gecombineerd worden met het ontwikkelen van een andere vergaderstructuur. GBP is het met het college eens dat de prioriteit moet liggen bij de e-democratie. Het hoeft niet al te ingewikkeld en te duur te zijn om daar op korte termijn stappen in te zetten. De fractie vindt het jammer dat over dit onderwerp niets in het resumé staat. Het is een belangrijke keus geweest om daarmee aan de slag te gaan. De fractie is het eens met de stelling dat de besluitvormingsfase zich niet leent voor inwonersparticipatie. Dat zou wildwesttaferelen kunnen opleveren. Ook GBP vindt het belangrijk dat naar belangstellenden wordt teruggekoppeld wat met hun input is gedaan. Anders zullen de motivatie en de betrokkenheid in snel tempo dalen. Bovendien draagt het bij aan een beter imago van de gemeente.

Mevrouw Grotenhuis bedankt het college voor dit uitgebreide visiedocument, dat overigens niet meer is dan een startdocument. Zowel landelijk als plaatselijk neemt de aandacht voor participatie toe. Het collegeprogramma heeft als titel 'Samen duurzaam verbinden'. Voor het CDA is dat niet zomaar een kreet. Er is werk aan de winkel. Verbinden is tenslotte een werkwoord. Ook de raad ziet inwonersparticipatie als een speerpunt. Die participatie is niet een kwestie van je zin krijgen. Het is wel een kwestie van meedenken. Daar zou mevrouw Grotenhuis graag wat dieper op in willen gaan. Volgens het CDA kan deze zeer uitgebreide nota ook wel eens wat tegen het gemeentebestuur gaan werken. De fractie vindt het een nogal statisch document, terwijl het bij participatie gewoon gaat om meedenken en meepraten. In het document wordt aangegeven hoe de verschillende rollen kunnen worden opgepakt en welke attitudes nodig zijn bij het inrichten van de participatietrajecten. Het CDA zou nog willen toevoegen dat het van belang is om de inwoners zo vroeg mogelijk te betrekken bij het vervolg van dit proces. Dat wil de fractie ook meegeven aan de rekenkamercommissie. De inwoners moeten dus kunnen meedenken over de vraag hoe de participatie moet worden ingevuld. Vervolgens moeten ze ook te horen krijgen wat er met hun inbreng gebeurt. Dat vergroot de kans van slagen van het proces. Vanuit deze optie kan zelfs worden gekeken naar nieuwe vormen van participatie, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende leeftijdsgroepen.

Burgemeester Wiggers bevestigt dat het gaat om een startdocument. Daar heeft de raad ook om gevraagd. Participatie vindt allang plaats, maar het is goed om te bekijken hoe daarin structuur kan worden aangebracht en welke verbeteringen mogelijk zijn. Elke participatie begint inderdaad met luisteren. In dit proces van nadenken over participatie wil het college ook luisteren naar wat de raad belangrijk vindt en hoe dat kan worden meegenomen in de verdere ontwikkeling van deze visie. De input van de raad komt ook terug in het onderzoekstraject van de rekenkamercommissie en van het bureau dat daarbij is ingeschakeld. Wat de burgemeester betreft is er sprake van een drieluik, zoals dat ook benoemd is bij de behandeling van de communicatievisie. Communicatie heeft te maken met (normen voor) participatie en dienstverlening. Die drie elementen bepalen samen hoe gemeentebestuur en inwoners met elkaar omgaan bij het nemen van besluiten. Participatie is een heel breed begrip. Het was nodig om een focus aan te brengen. Daarom is ervoor gekozen om vooralsnog een aantal dingen uit te sluiten. Het college stelt voor te beginnen met inwoners- en overheidsparticipatie. Bij overheidsparticipatie gaat de inwoner voorop en bij inwonersparticipatie heeft de overheid het voortouw. Het gemeentebestuur

werkt al een tijdlang met een participatieladder. Dat betekent dat nu al per onderwerp wordt bekeken of het zich leent voor een participatietraject of dat het zo specifiek is dat zo'n traject alleen maar teleurstelling kan oproepen. Het is erg belangrijk om daar steeds aan de voorkant over na te denken. De burgemeester wijst op de opzet van deze
5 bespreking. Als er punten zijn aangedragen waar hij niet op ingaat, is het best mogelijk dat die in een bijgewerkte versie van de visie terugkomen. Een leerpunt zal inderdaad moeten zijn dat participatie een teleurstelling kan opleveren omdat men geen gelijk krijgt. In dat kader zal iedereen vanuit zijn eigen rol helder moeten hebben wat van hem wordt gevraagd. Deze visie is inderdaad een bestuurlijk/ambtelijk document. Ze beoogt niet
10 allesomvattend te zijn. De burgemeester gaat ervanuit dat de besluitvormingsprocessen in de raad meer aandacht krijgen in de volgende fase, ook vanuit het onderzoek van de rekenkamercommissie. Over die verbinding met de raadsprocessen gaat de raad voor een groot deel zelf. Ervaringen in andere gemeenten zijn zeker van belang. Daarbij valt inderdaad te denken aan Raalte en Olst-Wijhe, maar er zijn uiteraard meer gemeenten te
15 noemen. Het onderzoek van de rekenkamercommissie borgt ook dat best practices vanuit die gemeenten kunnen worden meegenomen. De burgemeester vraagt zich af of de praktijk van de participatie altijd in stroomschema's kan worden gegoten. In ieder geval is de participatieladder een belangrijk element in de vormgeving van de participatie. Het enigszins theoretische visiedocument dat nu voorligt, is inderdaad niet geschreven op
20 taalniveau B1. Dat zal wel moeten gebeuren zodra het onderwerp besproken gaat worden met de inwoners. Het gevoel van inwoners dat ze niet gehoord worden, is een belangrijk aandachtspunt. Tegelijk ligt hier een spanningsveld: niet elke individuele mening kan resulteren in een besluit dat daarmee overeenkomt. Dat kan aanvoelen als 'niet gehoord worden', maar het is iets anders. Het is inderdaad primair van belang dat de basis op orde
25 is. Daar ligt ook de verbinding met de beide andere ontwikkeltrajecten: die van communicatie en dienstverlening. De burgemeester vindt het terecht dat GBP de aandacht vestigt op het belang van de e-democratie. Hij neemt dat punt graag mee. Het college is zeker van plan om bij het vervolg van de visievorming ook de inwoners te betrekken.

30 *Tweede ronde*

De heer Tuinman vindt dat sommige fracties het visiedocument min of meer overvragen. De democratische vernieuwing en het vergadermodel van de gemeenteraad zijn zeker aspecten waar de raad over zal moeten nadenken. Dat is echter iets voor een volgende fase. Het idee van het CDA was ook om daar inwonersparticipatie bij toe te passen. Dan
35 worden de inwoners aan de voorkant geïnformeerd over de ontwikkeling zoals de raad die voor de komende tijd voorziet. Als men in deze fase alles al op één schep wil laden, wordt het te ingewikkeld en te zwaar. Het is zaak om voorzichtig te beginnen en het participatietraject eerst op een goede manier handen en voeten te geven. Mevrouw Van Dijk concludeert dat de visie kan worden gelezen als een startnotitie van het
40 college en het ambtelijke apparaat. Burgemeester Wiggers interrumpeert. Het stuk is opgesteld door de ambtelijke organisatie, met de gemeentesecretaris als penvoerder. Vervolgens heeft het college het inderdaad vastgesteld als startdocument. Het stuk ligt nu echter bij de commissie, met de bedoeling dat het verrijkt wordt met opmerkingen die in deze vergadering worden gemaakt. Parallel met het traject van de rekenkamercommissie
45 gaat het dan verder in de richting van de uitvoering. Mevrouw Van Dijk constateert dat de burgemeester precies onder woorden brengt wat zij wilde zeggen. Haar fractie adviseert het college om het bureau dat bij het onderzoek van de rekenkamercommissie wordt betrokken te laten definiëren wat democratische vernieuwing betekent voor de diverse partijen. Bij die diverse partijen denkt ze aan het college, de griffier, de raad en de
50 ambtelijke organisatie. Vervolgens kan dan worden bekeken welk scholingstraject nodig is om het gewenste gedrag te krijgen. De verwijzing naar andere gemeenten had als strekking dat Heerde niet zelf het wiel moet gaan uitvinden. Deze gemeente is maar klein en kan haar winst doen met goede ervaringen die elders al zijn opgedaan. Mevrouw Vijge sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Van Dijk. Verder wil ze graag
55 dat het ambtelijk apparaat zijn best doet om voortaan een eenvoudiger taalgebruik te hanteren. Bij de visie die nu voorligt hoeven de inwoners niet te worden betrokken: de meesten zullen niet begrijpen wat ermee bedoeld wordt. Mevrouw Vijge vindt dat er een

mooie discussie wordt gevoerd. Ze hoopt dat die voldoende oplevert om het stuk verder te brengen.

Mevrouw Hardam noemt het een gelukkige zaak dat de portefeuillehouder de visie beschouwt als een startdocument. Ze vindt het mooi en behulpzaam dat het college probeert een focus aan te brengen. De VVD benadrukt nog eens dat participatie begint met luisteren. Dat vraagt iets van het bestuur, van de politiek en van de organisatie. Het verleden laat op dit punt een aantal slechte voorbeelden zien. Deze notitie kan een oplossing zijn om het beter te doen. De uitdaging is om ervoor te zorgen dat participanten weten en begrijpen wat hun rol en invloed is. Dat is duidelijk een verbeterpunt. De VVD-fractie is blij met de verbinding met het traject van de rekenkamercommissie. Ze wenst die commissie veel succes. Wat haar betreft moeten college en raad niet wachten tot de visie helemaal af is. Ze moeten nu al gewoon gaan doen wat hun voor ogen staat. Daarbij kunnen ze met kleine trajecten beginnen. De fractie hoopt dat participatie op deze manier echt gestalte gaat krijgen. Wat GBP naar voren bracht over de e-democratie heeft haar hartelijke instemming.

De heer Van Ommen is blij met de positieve reactie van de burgemeester op de suggestie van zijn fractie over de e-democratie.

Mevrouw Grotenhuis hoopt op een snelle start. Tegelijk: soms moeten college en raad niet schromen om juist niet met participatie te beginnen. Het gaat om een organisch proces.

Burgemeester Wiggers vindt dat mevrouw Hardam het mooi verwoordde: gewoon van start gaan. In feite gaat het bij dit document om een soort sneeuwbal die gaat rollen en waar de fracties nu met elkaar een duw aan hebben gegeven. Het doel is niet om een mooi verhaal op te zetten, maar om te komen tot een cultuur van werken die past bij wat beschreven is in het coalitieprogramma en in andere documenten. Daarbij moeten alle betrokkenen ervoor oppassen dat ze niet in één keer van de kelder naar de zolder willen. Er ligt nog een hele opgave van werken en leren. Het college had ervoor kunnen kiezen om deze visie nog even te laten liggen en het rapport van de rekenkamercommissie af te wachten. Daar heeft het bewust van afgezien. De raad heeft duidelijk aangegeven dat hij met het onderwerp aan de slag wil en het college wilde dat zelf ook. Of dit startdocument een uitvoeringsprogramma gaat worden, kan de burgemeester niet zeggen, maar het zal in ieder geval een paar slagen verder komen. Het zal in de volgende fase meer focus aanbrengen, met de inbreng vanuit deze commissie en met die van anderen. Intussen is het best lastig om een verhaal te schrijven in Jip-en-Janneke-taal. Sommige documenten lenen zich daar meer voor dan andere. Misschien is het handig om dit document qua taalgebruik te laten voor wat het is en met infographics te werken zodra het verhaal naar buiten gaat. Op dat moment moet het immers voor alle inwoners te bevatten zijn. Bij participatie is het belangrijk dat niet alleen burgers aan het woord komen die zich altijd al laten horen. De uitdaging is om ook die mensen te bereiken die doorgaans niet vooraan staan om hun mening te geven.

De voorzitter constateert dat er een goede discussie is gevoerd.

Slot Samenleving

9. Rondvraag Samenleving

- Mevrouw Landman vraagt namens haar fractie weer aandacht voor de scholen in verband met Covid-19. Uit een gemeentelijk onderzoek bleek dat vooral de oudere scholen niet voldoen aan de vereisten op het gebied van klimaatbeheersing. D66/GroenLinks wil graag weten wat eraan gedaan is om de kinderen na de lockdown op een verantwoorde manier te kunnen ontvangen. Verder wil de fractie dat er een oproep uitgaat naar de Tweede Kamerfracties om in ieder geval de basisscholen weer open te stellen. Ze verzoekt het college en de andere fracties in deze commissie daarvoor de nodige acties te ondernemen. Zelf heeft ze dat al gedaan en ze gaat er binnenkort weer met haar fractiespecialist over spreken. D66/GroenLinks heeft veel zorgen over kwetsbare kinderen en over kinderen van wie de ouders werkzaam zijn in een vitaal beroep. De fractie krijgt signalen van kinderen die in de knel komen, ook uit gezinnen waarvan ze het niet direct zou verwachten. Ze heeft diverse argumenten verzameld die andere fracties kunnen gebruiken in hun

contacten met partijgenoten in de Tweede Kamer. Die liggen inmiddels bij de griffier. De voorzitter hoort van de commissiegriffier dat ze worden doorgestuurd naar de andere fracties. Mevrouw Grotenhuis wil ook een tegengeluid laten horen. Ze beseft heel goed dat de huidige gang van zaken veel problemen geeft in de thuissituatie, maar vraagt ook begrip voor de leerkrachten die zonder beschermende maatregelen voor de klassen staan. Als er dan toch actie ondernomen wordt in de richting van Den Haag is het goed om ervoor te pleiten dat alle leerkrachten zo snel mogelijk gevaccineerd worden. Dan kunnen de scholen weer veilig open. Wethouder Berkhoff geeft aan dat met de schoolbesturen gesproken wordt over ventilatieproblemen, ook in het kader van de uitwerking van het IHP. De regering heeft subsidie beschikbaar om de scholen in die problemen tegemoet te komen. Die subsidie moet aangevraagd worden via de gemeenten. Deze gemeente overlegt met de schoolbesturen om dat in goede banen te leiden. Op dit moment is er alleen nog een aanvraag van de Noordgouw binnen, maar die heeft dan ook de meeste prioriteit. Een en ander betekent niet dat de problematiek binnen de kortste keren is opgelost. De wethouder beseft dat dat in het licht van de coronacrisis een onbevredigend antwoord is. Hij benadrukt dat er hard aan wordt gewerkt om het op termijn in orde te krijgen. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de schoolbesturen. Wat de problematiek in de thuissituatie betreft: die is in deze lockdown duidelijk groter dan in de eerste. Vergeleken met toen wordt nu ook twee keer zoveel gebruik gemaakt van de noodopvang. Tegelijk pakken zowel het onderwijs als de kinderopvang hun verantwoordelijkheden goed op, misschien nog wel beter dan tijdens de eerste lockdown. De lijnen van de gemeente naar onderwijs, kinderopvang en gastouders zijn kort. Er vindt elke week afstemming plaats. Verder loopt er een pilot met 'steunouders': ouders die elkaar in deze situatie kunnen steunen. Het college onderkent de ernst van de toestand, ook als het gaat om het middelbaar onderwijs. Het risico van besmetting is daar groot. Er zou iets voor te zeggen zijn om de jongeren op die scholen ook met voorrang te laten vaccineren. Tot nu toe is voorkomen dat jongeren echt buiten de boot vallen, maar deze crisis legt wel een enorme druk op jongeren, kinderen en ouders. De wethouder vindt het niet verkeerd om een oproep te laten uitgaan naar de fracties in de Tweede Kamer.

- De heer Oosterhof vraagt of deze gemeente voldoende mensen beschikbaar heeft om de stembureaus te kunnen bezetten tijdens de Tweede Kamerverkiezingen. Zo nee, dan zouden de raads- en commissieleden daar misschien een rol in kunnen vervullen. Burgemeester Wiggers weet niet of er op dit moment al voldoende mensen beschikbaar zijn. Hij zal graag een beroep doen op raads- en commissieleden als dat nodig is.

- Mevrouw Dijkstra refereert aan de gebeurtenis in de gemeente Wijdmeren die in het nieuws is geweest. Een vrouw die een uitkering krijgt, moet 7000 euro teruggeven omdat haar moeder boodschappen voor haar deed en betaalde. Ze wordt waarschijnlijk ook gekort op haar uitkering. PvdA wil weten of dergelijke situaties ook in deze gemeente aan de orde zijn. Wethouder Cegerek heeft naar aanleiding van deze casus meer voorbeelden gehoord van schrijnende situaties die het gevolg zijn van een strikte toepassing van regels. Een fout is snel gemaakt en dat gebeurt lang niet altijd met opzet. Het moet er dus niet meteen toe leiden dat iemand het stempel 'fraudeur' opgedrukt krijgt. De wethouder heeft meteen in de organisatie gevraagd of zo iets zich ook in deze gemeente zou kunnen voordoen. Vooralsnog blijken dergelijke situaties hier niet bekend te zijn. Als er een fout wordt geconstateerd, gaan de inkomensconsulenten al vrij snel met de betreffende inwoner in gesprek. Deze gemeente kent een humaan bijstandsbeleid, waarbij de menselijke maat wordt gehanteerd.

- De heer Kasteel vraagt zich af of de snelheidsbegrenzers in de Dorpsstraat op de juiste plek zijn aangebracht. Ze zijn direct om de hoek geplaatst en er zijn geen aanduidingen bij gezet. Mensen rijden er ook al snel omheen, wat niet ongevaarlijk is omdat er op die plek een terras ligt. Het CDA wil graag weten of er alsnog borden worden geplaatst, of de verkeersdrempels aan hun doel beantwoorden en of er nog meer drempels worden aangebracht. De fractie wijst erop dat op veel plaatsen in Heerde, zoals op de Bonenburgerlaan, de Zwolseweg, de Kamperweg en diverse fietsstraten, nog steeds te hard wordt gereden. Ze heeft daar eerder aandacht voor gevraagd, maar voor zover ze weet heeft dat nog niet tot enige actie geleid. Wethouder Cegerek antwoordt dat de gemeente voor de snelheidsbegrenzers in de Dorpsstraat advies heeft gevraagd aan

verkeersdeskundigen. De drempels liggen er nog maar net en de wethouder wil graag even afwachten wat het resultaat zal zijn. Er wordt wel gevraagd om meer drempels in het centrum aan te brengen, maar dat is op dit moment niet aan de orde. De andere vragen van het CDA zullen via het verslag worden beantwoord.

5 - De heer Tuinman had twee vragen, maar omdat de vergadering nogal uitloopt, zal hij die op een andere manier stellen.

- De heer Van Ommen bedankt het college, de raad en de ambtelijke organisatie voor de mooie bos bloemen die hij ter gelegenheid van zijn huwelijk heeft ontvangen.

10 **Schorsing van 21.41 – 21.46 uur**
Wisseling commissievertegenwoordiging en voorzitter

Raadsvoorstel Ruimte

15 **10. Strategische hoofdlijnen ten behoeve van invoering Omgevingswet**

Mevrouw Kwekkeboom is blij dat er weer een stap kan worden gezet in de richting van de implementatie van de Omgevingswet. D66/GroenLinks kan zich voor een heel groot deel vinden in het stuk dat hier voorligt. Veel van de aandachtspunten van deze fractie worden daarin benoemd. Het is de fractie echter niet goed duidelijk waar de raad nu precies over gaat besluiten. Ze wijst erop dat het resultaat van de besluiten staat of valt met de rol die de verschillende partijen hebben en met de vraag hoe ze die rollen uitvoeren. De randvoorwaarden en de behoefte aan het opstellen van kaders zijn in dit stuk duidelijk beschreven. Het is ook helder dat er een andere manier van werken nodig is. Tegelijk is het niet vanzelfsprekend dat die andere werkhouding aanwezig is als de Omgevingswet wordt ingevoerd. D66/GroenLinks vraagt of de wethouder voorbeelden kan noemen van projecten waarmee op dit gebied ervaring wordt opgedaan. Een andere manier van werken vraagt om andere competenties. De fractie wil graag weten hoe de medewerkers en ook het college en de raad worden begeleid in het verwerven van die vaardigheden. Mevrouw Kwekkeboom stelt vervolgens een aantal vragen bij de diverse strategische keuzes. 1.

30 Welke kaders worden opgesteld voor de onderdelen waarbij het nodig is om te sturen en een regierol te vervullen? De structuurvisie is erg globaal en de uitnodigingsplanologie heeft laten zien dat de initiatiefnemer de kaders vaak kan uitleggen zoals het hem uitkomt. 2. Welke verbeterslag gaat er nog plaatsvinden in het formuleren van de kwaliteiten en opgaven van deze gemeente? Waarom besluit het college bijvoorbeeld wel tot een positieve grondhouding voor natuurbegraven en niet voor vakantiewoningen? 3. Het college noemt het gevaar om bij een gedetailleerd omgevingsplan door te slaan naar een te strikte regelgeving. Daar doelde D66/GroenLinks op bij het plan voor de Sportlaan. Moet de gemeente echt wachten op de invoering van de Omgevingswet voordat met een minder strikte regelgeving wordt gewerkt? 5. Bij buitenplanse activiteiten kiest het college voor verplichte participatie. Hoe zijn de bewoners dan op dit moment betrokken, zodat ze weten dat ze in een later stadium niet betrokken zullen zijn wanneer de activiteit als binnenplans is bestempeld? Verderop wordt aangegeven dat de aanvrager zelf mag weten op welke manier hij de belanghebbenden bij de aanvraag betreft. Als hij niet kan aantonen dat hij aan participatie heeft gedaan, kan de gemeente besluiten de aanvraag niet in behandeling te nemen. De vraag van D66/GroenLinks is welke criteria daarbij worden gehanteerd. Volgens deze fractie is 'erbij betrekken' niet hetzelfde als 'laten participeren'. 6. In hoeverre is fysiek contact bij de digitale infrastructuur mogelijk? Wat betekent dat voor inwoners die niet digitaal vaardig zijn? Is de gemeente op 1 januari 2022 wel in staat om deze nieuwe ontwikkeling te faciliteren? De software moet nog worden aanbesteed. Is er wel voldoende menskracht bij de betreffende leveranciers om de implementatie te verzorgen? In deze tijd is goed te merken dat digitalisering weinig ruimte biedt voor menselijk contact in de wandelgangen en voor non-verbale communicatie. Aan die digitalisering valt niet te ontkomen, maar de gemeente kan nog wel bepalen in welke mate daarop wordt overgegaan. 8. Wat wordt in het kader van de regionale samenwerking de rol van het samenwerkingsverband Kop van de Veluwe? 9. Gezien de ervaring met de uitnodigingsplanologie stelt D66/GroenLinks voor om, voordat een besluit wordt genomen over de uitwerking in programma's, een stevige discussie te voeren, zodat de wederzijdse

verwachtingen echt duidelijk zijn. Dat brengt de fractie weer terug bij een aandachtspunt dat ze in het begin noemde. Ze wil graag weten wanneer er een gesprek komt over de diverse rollen en de wederzijdse verwachtingen.

De heer Horst geeft aan dat de themaraad van 26 oktober zijn fractie een beetje tegenviel.

- 5 In die themaraad had PvdA graag diepgaand willen spreken over keuzes zoals die nu voorliggen. Verder wijst de heer Horst erop dat het nog lang niet zeker is dat de Omgevingswet op 1 januari 2022 wordt ingevoerd. In de Eerste Kamer hebben alle partijen een brief over dit onderwerp naar de minister gestuurd. Daarin gaat het onder andere over de kosten, die de pan uitrijzen. Het grootste deel van die kosten moet worden opgehoest door de gemeenten. De PvdA vraagt of bekend is wat dat de komende jaren voor deze gemeente gaat betekenen. Het lijkt deze fractie ook belangrijk om de kosten die nu al gemaakt worden goed bij te houden, ook voor de landelijke overheid. Die kosten moeten namelijk wel terugkomen. Anders gaat het straks net als destijds bij de transitie in het sociale domein: de gemeente zal dan fors op allerlei dingen moeten bezuinigen omdat ze van de regering deze wet moet implementeren. Wat de strategische keuzes betreft: het valt op dat het college bij veel punten niet echt een keus maakt, maar de voorkeur geeft aan een combinatie. Dat lijkt ook wel verstandig. De PvdA kan het met de meeste keuzes ook wel eens zijn. Een punt is nog wel dat het stuk kennelijk geschreven is door ambtenaren die goed in de materie zijn ingevoerd, maar zich niet hebben ingespannen om het ook voor anderen begrijpelijk te maken. Het had allemaal wat eenvoudiger gekund. De heer Horst gaat de verschillende keuzes bij langs. 1. Over de besturingsfilosofie wordt eerst gezegd dat er meer ruimte moet zijn voor een politieke afweging. Verderop staat echter dat de rol vooral bij het college komt te liggen. Dat betekent dat er nog een goede discussie moet komen over de vraag wie welke verantwoordelijkheid heeft. Voor de toekomst is het zowel voor de raad als voor het college belangrijk om daar voldoende duidelijkheid over te hebben. 3. Hoe wordt bepaald in welke gebieden gekozen moet worden voor een globaal, respectievelijk een gedetailleerd omgevingsplan? 6. Bij de digitale dienstverlening wil de PvdA graag weer iets horen over een raming van de kosten. De fractie concludeert dat college en raad met dit voorstel op de goede weg zijn.
- 30 De heer Jalink memoreert dat deze strategische keuzes op 30 november breedvoerig zijn besproken met de klankbordgroep waar hij deel van uitmaakt. Er was toen nog wat discussie over punt 5, maar dat punt is nu goed geformuleerd. De VVD kan met alle keuzes die het college heeft gemaakt instemmen. Over een aantal punten valt best nog wat te zeggen, maar de fractie stelt voor hier maar mee aan de slag te gaan. Het onderwerp zal nog gedurende vele jaren regelmatig op de agenda komen te staan.
- 35 De heer Van Ommen vindt het een goede zaak dat bij de totstandkoming van de strategische keuzes gebruik is gemaakt van het keuzepaneel van de VNG. GBP is blij met deze voorzet. Het is een goede aanzet om te komen tot het uiteindelijke doel: het maken van een Michelinsterrenwaardige soep voor de inwoners. 1. De fractie stemt in met de voorkeur van het college om over het algemeen te willen faciliteren en op onderdelen te willen sturen. Goede suggesties en mooie plannen kunnen een heel nieuw licht op de zaak werpen en in sommige gevallen voor een win-winsituatie zorgen. Volgens GBP zou dat het ultieme doel moeten zijn: het creëren van zoveel mogelijk win-winsituaties, waarbij onder de inwoners synergie ontstaat. Het geeft de fractie een goed gevoel dat de raad gaat
- 45 bepalen in welke situaties gestuurd moet worden. 2. Het college geeft de voorkeur aan een integrale benadering van de fysieke leefomgeving. GBP vraagt zich af of dat niet 'een *volledig* integrale benadering' moet zijn. Dat kan misverstanden voorkomen. Een beperkte integrale benadering is immers ook een integrale benadering. De fractie is blij dat het college de sociaal-maatschappelijke kant belangrijk vindt. 3 en 4. GBP kan de redenen voor de voorkeuren van het college bij deze punten volledig volgen. 8. De fractie staat helemaal achter de keus voor een regionale focus bij de samenwerking. Samen staat men nu eenmaal veel sterker. GBP concludeert dat het college vooral het initiatief bij de burger wil laten – wat de fractie van harte ondersteunt – maar dat het wel de vinger aan de pols wil houden. Waar het nodig is, wil het college sturing kunnen geven. De fractie vindt dat logisch. Het lijkt haar belangrijk om waar dat nodig is duidelijk 'nee' of 'ja' te kunnen
- 55 zeggen. Wel vindt ze dat er dan voor gewaakt moet worden om dat niet in elke situatie nodig te vinden. Als de gemeente kiest voor een meer faciliterende rol moet ze zich ook op

die manier opstellen. Anders breekt de mooie theorie stuk op een verkeerde praktijk. Dat zou de inwonersparticipatie waar eerder deze avond over gesproken is niet ten goede komen. Bij veel van de negen punten kiest het college niet voor een van de beide opties die worden genoemd, maar voor een combinatie. GBP vindt dat logisch, maar constateert tegelijk dat dit de duidelijkheid niet ten goede komt. De fractie begrijpt echter dat er de komende jaren ruimte is voor de raad om de exacte invulling van de punten vorm te geven. Dat moet dan alsnog de nodige duidelijkheid gaan opleveren. Als de wethouder kan bevestigen dat die stelling klopt, kan GBP zich in dit raadsvoorstel vinden.

De heer Mateman vindt het mooi dat de themaraad van oktober dit resultaat heeft opgeleverd. In de visie van het CDA moet willekeur worden voorkomen. Participatie is in de Omgevingswet een belangrijk begrip. Dat woord betekent 'deelnemen' en dus niet 'beslissen'. Het is belangrijk dat de overheid helder communiceert hoe en onder welke voorwaarden de inwoners kunnen deelnemen. Er moeten geen verkeerde verwachtingen ontstaan. De heer Mateman gaat een aantal keuzepunten bij langs. 1. Het CDA wil ervoor waken dat bij het faciliteren rekening wordt gehouden met het kennisniveau en de financiële middelen van de initiatiefnemer. Een ontwikkelaar met zijn kennis van zaken hoeft minder en kan anders gefaciliteerd worden dan een burger. Hij heeft wel expliciete kaders nodig. De burger heeft geen kennis; dat vraagt voor hem een extra inspanning van de overheid. Het CDA wil graag dat dit punt in de verdere invulling van de Omgevingswet wordt geborgd. 2. Het CDA kan instemmen met een volledig integrale omgevingsvisie, maar adviseert wel een omgevingsvisie op te stellen die ruimtelijke keuzes maakt. Dat kan bijvoorbeeld een keuze zijn voor een open landschap of voor een bepaalde invulling van de energietransitie. 3. Het CDA vraagt het college om expliciet aan te geven wat de gemeente in bepaalde gebieden niet wil, wat ze daar wil beperken of wat ze juist wil versterken. De fractie is er ook voor om prikkels te leggen in omgevingsplannen. Daarvoor moet de basis worden gelegd in de omgevingsvisie. Een mooi voorbeeld daarvan vindt de fractie het bestemmingsplan Hoornerveen. Daar is ruimte voor woningbouw, maar wel met de bepaling dat aan versterking van het landschap wordt gedaan. Wat het CDA betreft mag dat instrument een plek krijgen in de omgevingsvisie en in het omgevingsplan. 4. Kan het college een toelichting geven op de andere manier van bekostigen die nodig is als de focus vooral op algemene regels komt te liggen? Het CDA wil ook graag duidelijkheid over de risico's die daarmee gepaard gaan. De fractie kan zich voorstellen dat aan het verlenen van een positieve grondhouding en aan het verlenen van een omgevingsvergunning een legesbedrag wordt gekoppeld. 5. Het CDA adviseert om initiatiefnemers een kader mee te geven waarbinnen participatie moet plaatsvinden. Dat kader kan vooraf worden gedeeld met belanghebbenden. Het voorkomt dat achteraf discussie ontstaat over de vraag of het participatieproces wel goed is verlopen. In het bedoelde kader moet ook helder worden gemaakt wat de rol van de gemeente is. Voor de burger is de gemeente immers het bevoegd gezag, met een duidelijk standpunt. Die burger zal dan ook gauw naar de gemeente gaan om een reactie te vragen of zijn teleurstelling te ventileren.

De heer Van der Linde merkt keer op keer dat inwoners niet of nauwelijks op de hoogte zijn van de Omgevingswet. Het is dus goed om daar als gemeente nog meer aandacht aan te geven dan toch al gebeurt. Tenslotte gaat het om een belangrijke wet, met een grote impact voor de inwoners en de bedrijven. De ChristenUnie-SGP constateert dat de Omgevingswet inwoners en bedrijven meer vrijheid biedt, maar dat het wel gaat om een vrijheid in gebondenheid. Niet alles kan, en dat is ook goed. De vraag is hoe dat op een goede manier wordt ingevuld. Volgens de ChristenUnie-SGP is het belangrijk om de invoering van deze wet goed voor te bereiden en daar ruim de tijd voor te nemen. Het zal stap voor stap moeten gebeuren. Zowel aan de voorkant als aan de achterkant zal sprake moeten zijn van een goede communicatie in de richting van belanghebbenden, in begrijpelijke taal. In tegenstelling tot de PvdA vond de ChristenUnie-SGP de themaraad van oktober nuttig en verhelderend. De fractie vindt de uitwerking van de strategische lijn een goed stuk. Ze kan zich daarin vinden. De meeste vragen die ze had, zijn al gesteld. Bij punt 5 heeft ze nog wel de vraag of de wethouder kan aangeven in welke gevallen participatie wel verplicht is en in welke gevallen niet. De onduidelijkheid zit voor haar vooral in de buitenplanse en de binnenplanse activiteiten. Over de kosten is al gesproken;

voor de ChristenUnie-SGP is dat ook een belangrijk punt. De fractie hoort daar graag meer over.

Wethouder Berkhoff constateert dat met dit stuk redelijk snel gevolg is gegeven aan de oproep die de raad heeft gedaan in de themaraad van 26 oktober. De raad wilde aan de voorkant van het implementatietraject beter in positie worden gebracht. Daar is dit stuk een aanzet voor. De wethouder is overweldigd door de vele vragen die naar aanleiding van het stuk worden gesteld. Die vragen hebben voor een deel te maken met de huidige manier van werken, voorafgaande aan de invoering van de Omgevingswet. Voor een ander deel gaan ze over het vervolgtraject. De wethouder heeft ook niet zomaar een antwoord op alle vragen. Hij zegt toe dat de opname van de vergadering zal worden teruggeluisterd en dat de vragen dan via het verslag zullen worden beantwoord.

[aanvulling op het verslag: in de bijlage "Participatie en Omgevingswet: gebeurt er eigenlijk wel iets in Heerde?" is nadere informatie over een aantal vervolgstappen van het college opgenomen]

Voor de besluitvorming is van belang of de fracties zich kunnen vinden in de voorkeuren die het college in dit stuk heeft uitgesproken. Het college heeft deze voorkeuren in alle wijsheid aan de raad voorgelegd, vanuit de kennis en ervaring die de afgelopen jaren al in deze gemeente is opgedaan. De vraag is nu of de raad daarin voldoende toetsingsmogelijkheden ziet voor de vervolgfase. Bij de beide keuzes die de VNG bij elk punt heeft geformuleerd, gaat het om uitersten: zwart of wit. De wereld is echter niet zo zwart-wit. Daarom is het inderdaad logisch dat het college in de meeste gevallen gekozen heeft voor een combinatie. Het kan zijn dat de fracties hier en daar accenten willen verleggen. In dat geval zullen ze dat gemotiveerd moeten aangeven. De wethouder begrijpt dat dat lastig is. Het gaat om een ingewikkeld document, met een bepaald abstractieniveau. In de uitwerking, die nog jaren in beslag zal nemen, zullen misschien nog dingen gaan verschuiven. Misschien komen het college en de raad gaandeweg tot de conclusie dat er toch meer gestuurd moet worden of dat het omgevingsplan toch gedetailleerder moet worden. In het stuk dat voorligt, gaat het om keuzes op hoofdlijnen. De wethouder neemt aan dat de klankbordgroep goed betrokken is geweest bij de voorbereidingen en wist dat het zo zou worden opgezet. Bij de inwerkingtreding van de wet is de gemeente er uiteraard nog lang niet. Dan is alleen nog maar uitgewerkt wat minimaal vereist is. De komende jaren, tot 2030, wordt de soep gaandeweg afgemaakt. Het is duidelijk dat de rollen van de raad en het college, maar ook van de samenleving, gaan veranderen. Dat is een spannend proces. De vraag is wat voor verwachtingen er zullen ontstaan. Worden mensen teleurgesteld omdat ze denken dat er heel veel ruimte komt voor initiatieven uit de samenleving, terwijl ze in de praktijk toch weer op belemmerende factoren stuiten? Er blijven wetgevende kaders waar rekening mee moet worden gehouden. Op dit moment brengt alleen de stikstofproblematiek al de nodige beperkingen met zich mee. De totale kosten tot en met de invoering van de wet zijn geraamd op 1,3 miljoen euro. Alle kosten worden bijgehouden en verantwoord. Wat de participatie betreft, is er sprake van een lerend proces. Vanuit de commissie werd in dit verband gerefereerd aan projecten uit het recente verleden. Die projecten werden ten onrechte over één kam geschoren. Bij het ene lukte het wel om ruimte te geven aan de inbreng van inwoners; bij het andere niet. Participatie kan wel als opdracht worden meegegeven aan een initiatiefnemer en dat is ook de bedoeling. Als er een initiatief komt dat aan alle vereisten van het omgevingsplan voldoet, heeft participatie weinig zin meer. Dat wordt bedoeld met een binnenplanse activiteit. Bij een buitenplanse activiteit – als het initiatief van het omgevingsplan afwijkt – is participatie een instrument om draagvlak te creëren. Als een initiatiefnemer het gevraagde participatietraject niet heeft doorlopen en er geen draagvlak is, kan de aanvraag buiten behandeling worden gesteld. Dan gaat het uiteraard wel om een extreme situatie. De digitalisering is nog een heel proces. Het college heeft al besluiten genomen die maken dat er voldoende tijd is om te werken aan het oplossen van ICT-problemen. De wethouder bevestigt dat de raad de komende tijd de ruimte krijgt om de diverse punten verder in te vullen, zodat er meer duidelijkheid ontstaat. Verder stemt hij in met de opmerking van het CDA dat willekeur moet worden uitgesloten. Rechtszekerheid blijft in alle gevallen belangrijk, voor alle inwoners. De

wethouder vindt het een mooie opmerking dat burgers met minder kennis van zaken meer sturing nodig hebben dan een ontwikkelaar die van alle ins en outs op de hoogte is. Het is altijd de rol van de gemeente om inwoners die het zelf niet redden meer ondersteuning te bieden dan inwoners die wel zelfredzaam zijn. Dat komt ook terug bij andere punten, bijvoorbeeld bij punt 6, over de dienstverlening. Daar wordt een voorkeur uitgesproken voor een digitale manier van werken, maar voor inwoners die niet digitaal vaardig zijn, is er ook ruimte voor fysiek contact. Wat de bekostiging betreft: als er straks minder vergunningen worden verstrekt, maar er wel een zekere dienstverlening moet zijn om initiatieven verder te brengen, zal daar een ander bekostigingsmodel onder moeten liggen. Dat zal in de landelijke politiek ook nog voor discussie gaan zorgen, misschien ook tussen de VNG en het Rijk.

Tweede ronde

Mevrouw Kwekkeboom vindt het opvallend dat alleen al over het begrip 'participatie' spraakverwarring ontstaat. Volgens haar bestaat er op dat punt geen eenstemmigheid binnen de commissie. Ze neemt graag aan dat er sprake is van een leerproces en dat het gaandeweg steeds helderder zal worden. Dat neemt niet weg dat ze op dit moment graag wil weten hoe de participatie handen en voeten krijgt nadat dit document is vastgesteld. Het college heeft in een commissievergadering nogal eens gezegd: u hebt het zo besloten en dat voeren we uit – terwijl haar fractie zich dan niet in die uitvoering kon vinden. Het zou haar helpen als ze wat meer duidelijkheid kan krijgen over de vraag hoe het na de besluitvorming over dit voorstel verder gaat.

De heer Horst wil nog graag weten of de gemeente het genoemde bedrag van 1,3 miljoen euro helemaal zelf moet betalen of dat het Rijk daarin bijdraagt.

De heer Jalink vond het opvallend dat veel fracties bij het stellen van vragen uitgingen van de burgers. Zelf heeft hij meer naar het onderwerp gekeken vanuit het perspectief van de ondernemers. Vanuit dat perspectief heeft hij vastgesteld dat de raad prima verder kan met dit document.

De heer Van Ommen is blij met de bevestiging die hij van de wethouder heeft gekregen. GBP kan wel leven met de voorkeuren die in dit stuk staan.

De voorzitter deelt mee dat de heer Mateman te kennen heeft gegeven dat hij de vergadering moest verlaten en dat hij zich in het voorstel kan vinden.

De heer Van der Linde heeft ook meerdere keren de bedrijven genoemd. Wat dat betreft zit de ChristenUnie-SGP op dezelfde lijn als de VVD. De fractie kan zich vinden in de voorkeuren van het college. Ze is het met de wethouder eens dat het allemaal niet zwart-wit is.

Wethouder Berkhoff denkt dat mevrouw Kwekkeboom het beeld van participatie in zijn volle breedte voor ogen heeft. Het gaat hier echter specifiek om participatie bij initiatieven. Beleid op dat gebied wordt dit jaar in een van de projecten uitgewerkt: in het deelprogramma van de werkprocessen. Dat zal mevrouw Kwekkeboom moeten afwachten om wat meer grip op de materie te kunnen krijgen.

De voorzitter concludeert dat alleen mevrouw Kwekkeboom nog twijfels heeft. De andere fracties hebben wel een aantal opmerkingen gemaakt, maar wekken de indruk dat het voorstel wat hen betreft een A-onderwerp kan worden.

Mevrouw Kwekkeboom heeft de indruk dat diverse termen die gehanteerd worden op verschillende manieren kunnen worden uitgelegd. Het begrip 'participatie' was daar een voorbeeld van. Nu over die uitleg geen helderheid ontstaat, weet ze niet zo goed waar ze straks over moet beslissen. Het zou haar helpen als ze een toezegging krijgt dat in een later stadium nog gesproken zal worden over de vraag hoe deze keuzes worden uitgewerkt. De voorzitter wijst erop dat het traject doorloopt tot 2029 en dat het onderwerp dus nog diverse keren aan de orde zal komen. Er ligt nu alleen een voorstel voor om strategische keuzes te maken. Als dat voorstel wat mevrouw Kwekkeboom betreft een B-onderwerp moet worden, wil hij graag weten waar de bespreking precies over moet gaan. Mevrouw Kwekkeboom vindt het jammer dat zij niet helder kan aangeven waar voor haar het pijnpunt zit. Het gaat haar om de definities die in de strategische keuzes worden gehanteerd. Die zijn in haar beleving niet duidelijk verwoord. Ze verwacht dat dit over

twee weken niet anders zal zijn. De voorzitter constateert dat mevrouw Kwekkeboom dit punt in ieder geval in de raadsvergadering aan de orde wil stellen en dat het dus een B-onderwerp moet worden.

- 5 *Conclusie:* Het voorstel wordt als B-onderwerp geagendeerd voor de raadsvergadering.

Kwestie van orde

Mevrouw Landman vraagt of het volgende agendapunt gezien het late uur doorgeschoven kan worden naar de volgende vergadering. De voorzitter zou het liever in deze
10 vergadering bespreken. De heer Horst begrijpt dat, omdat de kans reëel is dat er de volgende keer weer een volle agenda is. Hij vindt het onderwerp echter te belangrijk om het snel af te handelen. Er staat in de agenda een half uur voor en hij heeft het zelf ook behoorlijk voorbereid. De voorzitter vraagt het college of het mogelijk is het agendapunt door te schuiven. Wethouder Meijer wijst erop dat de raad het college heeft opgedragen
15 om binnen een half jaar met een notitie te komen. Dat is gelukt. Als de behandeling wordt uitgesteld, wordt die termijn overschreden, maar dat is dan de keuze van deze commissie. De heer Volkers pleit voor een zorgvuldige bespreking. Hij vond het al vervelend dat het onderwerp achteraan op de agenda stond. De heer Van der Linde had er nog graag over willen spreken, maar legt zich bij de meerderheid neer. Hij vindt het wel jammer dat in de
20 loop van deze vergadering niet meer aan tijdbewaking is gedaan. Daar zou misschien een keer over gesproken moeten worden. De voorzitter concludeert dat de meerderheid van de vergadering voor uitstel is. Hij gaat ervanuit dat de agendacommissie het onderwerp hoog op de agenda van een volgende vergadering zal zetten.

25

Adviezen/bespreken Ruimte

11. Motie actief grondbeleid

Zie hierboven, doorgeschoven naar de volgende vergadering.

30

Slot Ruimte

12. Rondvraag Ruimte

De heer Van der Linde brengt naar voren dat er steeds meer klachten komen over het feit
35 dat op de Wilhelminalaan te hard wordt gereden. Hij vraagt of daar nog eens naar gekeken kan worden. Wethouder Berkhoff neemt dat mee naar de collegevergadering, omdat wethouder Çegerek de commissievergadering inmiddels heeft verlaten. Het antwoord zal in het verslag van deze vergadering worden meegenomen.

13. Sluiting

De voorzitter bedankt alle deelnemers aan de vergadering voor hun medewerking en wenst hun verder nog een fijne avond. Hij sluit de vergadering om 22.48 uur.

Bijlagen

- 45 1. Memo Participatie en Omgevingswet